

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Iustificacione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

captiua à diabolo tenetur, qui eam impijs opinionibus & erroribus dementat, & impellit ad omnis generis peccata. Sicut autem diabolus vinci non potest, nisi auxilio Christi: Ita non possumus nos proprijs viribus ex ista seruitute eximere. Ipsa mundi historia ostendit, quanta sit potentia regni diaboli. Plenus est mundus blasphemijs contra Deum & impijs opinionibus, & his vinculis habet diabolus irretitos sapientes & iustos coram mundo. In alijs ostendunt se crassiora vitia. Cum autem datus sit nobis Christus, qui & hæc peccata & has poenas auferat, & regnum diaboli, peccatum & mortem destruat, beneficia Christi non poterunt cognosci, nisi intelligamus mala nostra. Ideo de his rebus nostri concionatores diligenter docuerunt, & nihil noui tradiderunt, sed sanctam scripturam, & sanctorum patrum sententias, proposuerunt.

Hæc arbitramur satisfactura esse Cæs. Maiestati, de puerilibus & frigidis cauillationibus, quibus aduersarij articulum nostrum calumniati sunt. Scimus enim nos recte & cum Catholica Ecclesia Christi sentire, Sed si renouabunt hanc controuersiam aduersarij, non defuturi sunt apud nos qui respondeant, & veritati patrocinentur. Nam aduersarij in hac causa, magna ex parte quid loquantur, non intelligunt, sæpe dicunt pugnantia, Nec formale peccati originis, nec defectus quos vocant, recte ac Dialectice expediunt. Sed nos hoc loco nolimus istorum rixas nimis subtiliter excutere, Tantum sententiam sanctorum Patrum, quam & nos sequimur, communibus & notis verbis duximus esse recitandam.

TERTIUM articulum probant aduersarij, in quo confitemur duas in Christo naturas, videlicet, naturam humanam assumptam à verbo in unitatem personæ suæ. Et quod idem Christus passus sit ac mortuus, vt reconciliaret nobis patrem, & resuscitatus, vt regneret, iustificet, & sanctificet credentes, &c. iuxta Symbolum Apostolorum, & Symbolum Nicenum.

DE IUSTIFICATIONE.

IN QUARTO, QUINTO, SEXTO, & infra in articulo XX. damnant nos, quod docemus homines, non propter sua merita, sed gratis propter Christum consequi remissionem peccatorum fide in Christum. Vtrunq; enim damnant, & quod negamus homines propter sua merita consequi remissionem peccatorum, & quod affirmamus homines fide consequi remissionem peccatorum, & fide in Christum iustificari. Cum autem in hac controuersia præcipuus locus doctrinæ Christianæ agitur, qui recte intellectus, illustrat & amplificat honorem Christi, & affert necessariam & vberissimam consolationem pijs conscientijs, rogamus vt Cæsarea Maiestas, de rebus tantis

clementer nos audiat. Nam aduersarij cum neq; quid remissio peccatorum, neq; quid fides, neq; quid gratia, neq; quid iusticia sit, intelligant, misere contaminant hunc locum, & obscurant gloriam & beneficia Christi, & eripiunt pijs conscientijs propositas in Christo consolationes. Vt autem & confirmare confessionem nostram, & diluere ea, quæ aduersarij obijciunt, possimus, initio quædam præfanda sunt, vt fontes vtriusq; generis doctrinæ, & aduersariorum nostræ, cognosci possint.

VNIuersa scriptura in hos duos locos præcipuos distribui debet, in legem & promissiones. Alias enim legem tradit, alias tradit promissionem de Christo, videlicet, cum aut promittit Christum venturum esse, & pollicetur propter eum remissionem peccatorum, iustificationem, & vitam æternam: aut in Euangelio, Christus, postquam apparuit, promittit remissionem peccatorum, iustificationem, & vitam æternam. Vocamus autem legem in hac disputatione Decalogi præcepta, vbicunq; illa in scripturis leguntur. De ceremonijs & iudicialibus legibus Moyfi, in præsentia nihil loquimur.

Ex his aduersarij sumunt legem, quia humana ratio naturaliter intelligit aliquo modo legem, Habet enim idem iudicium scripturæ diuinitus in mente, & per legem quærunt remissionem peccatorum & iustificationem. Decalogus autem requirit, non solum externa opera ciuilia, quæ ratio vtrunq; efficere potest, sed etiam requirit alia longe supra rationem posita, scilicet, vere timere Deum, vere diligere Deum, vere inuocare Deum, vere statuere, quod Deus exaudiat, & expectare auxilium Dei in morte, in omnibus afflictionibus, deniq; requirit obedienciam erga Deum, in morte & omnibus afflictionibus, ne has fugiamus, aut auersemur cum Deus imponit.

Hic Scholastici secuti Philosophos, tantum docent iusticiam rationis, videlicet, ciuilia opera, & affingunt, quod ratio sine Spiritu sancto, possit diligere Deum super omnia. Nam donec humanus animus otiosus est, nec sentit iram aut iudicium Dei, fingere potest, quod velit Deum diligere, quod velit propter Deum benefacere. Ad hunc modum docent homines mereri remissionem peccatorum, faciendo quod est in se, hoc est, si ratio dolens de peccato, eliceat actum dilectionis Dei, aut bene operetur propter Deum. Et hæc opinio, quia naturaliter blanditur hominibus, peperit & auxit multos cultus in Ecclesia, vota Monastica, abusus Missæ, Et subinde alij alios cultus atq; obseruationes, hac opinione excogitauerunt. Et vt fiduciam talium operum alerent atq; auerent, affirmauerunt Deum necessario gratiam dare sic operanti, necessitate non coactionis, sed immutabilitatis. In hac opinione multi magni & perniciosi errores hærent, quos longum esset enumerare. Tantum illud cogitet

cogitet prudens lector: Si hæc est iusticia Christiana, quid interest inter Philosophiam & Christi doctrinam? Si meremur remissionem peccatorum his nostris actibus elicitis, quid præstat Christus? Si iustificari possumus, per rationem & opera rationis, quorsum opus est Christo aut regeneratione? Et ex his opinionibus iam eo prolapsa res est, ut multi irrideant nos, qui docemus aliam iusticiam, præter Philosophicam quærendam esse. Audiimus quosdam pro concione, ablegato Euangelio, Aristotelis ethica enarrare. Nec errabant isti, si vera sunt quæ defendunt aduersarij. Nam Aristoteles de moribus ciuilibus adeo scripsit erudite, nihil ut de his requirendum sit amplius. Videmus extare libellos, in quibus conferuntur quædam dicta Christi, cum Socratis, Zenonis, & aliorum dictis, quasi ad hoc venerit Christus, ut traderet leges quasdam, per quas mereremur remissionem peccatorum, non acciperemus gratis, propter ipsius merita. Itaq; si recipimus hic aduersariorum doctrinam, quod mereamur operibus rationis remissionem peccatorum & iustificationem, nihil iam intererit inter iusticiam Philosophicam, aut certe Pharisaicam & Christianam.

QUANQUAM aduersarij ne Christum omnino prætereant, requirunt noticiam historiarum de Christo, & tribuunt ei, quod meruerit nobis dari quendam habitum, siue ut ipsi vocant, primam gratiam, quam intelligunt habitum esse inclinantem, ut facilius diligamus Deum. Exiguum tamen est, quod huic habitui tribuunt, quia fingunt actus voluntatis ante habitum illum, & post illum habitum, eiusdem speciei esse. Fingunt voluntatem posse diligere Deum, sed habitus ille tamen extimulat, ut idem faciat libentius. Et iubent mereri hunc habitum primum per præcedentia merita, deinde iubent mereri operibus legis incrementum illius habitus & vitam æternam. Ita sepeliunt Christum, ne eo mediatore vtantur homines, & propter ipsum sentiant se gratis accipere remissionem peccatorum & reconciliationem, sed somniant se propria impletione legis mereri remissionem peccatorum, & propria impletione legis coram Deo iustos reputari, cum tamen legi nunquam satis fiat, cum ratio nihil faciat, nisi quædam ciuilia opera, interim neq; timeat Deum, neq; vere credat se Deo curæ esse. Et quanquam de habitu illo loquuntur, tamen sine iusticia fidei, neq; existeret dilectio Dei in hominibus, neq; quid sit dilectio Dei, intelligi potest. ET QVO D fingunt discrimen inter meritum congrui & meritum condigni, ludunt tantum, ne videantur aperte $\omega\sigma\lambda\alpha\gamma\iota\alpha\upsilon\iota\zeta\epsilon\pi$. Nam si Deus necessario dat gratiam pro merito congrui, iam non est meritum congrui, sed meritum condigni. Quanquam quid dicant, non vident.

Post habitum illum dilectionis, fingunt hominem de condigno mereri, & tamen iubent dubitare, vtrum aſſit habitus. Quomodo igitur ſciunt, vtrum de congruo an de condigno mereantur? Sed tota hæc res, conſicta eſt ab otioſis hominibus, qui non norant, quomodo contingat remiſſio peccatorum, & quomodo in iudicio Dei, & terris conscientiarum, fiducia operum nobis excuſiatur. Securi hypocritarum ſemper iudicant ſe de condigno mereri, ſive aſſit habitus ille, ſive non aſſit, quia naturaliter confidunt homines propria iuſticia, ſiſſe conscientiarum perterrefactarum ambigunt & dubitant, & ſubinde alia opera quarunt & cumulant, vt acquieſcant. Hæ nunquam ſentient ſe de condigno mereri, & ruunt in deſperationem, niſi audiant præſentem doctrinam legis, Euangelium de gratuita remiſſione peccatorum, & iuſticia fidei. Ita nihil docent aduerſarij, niſi iuſticiam rationis aut certe legis in quam intuentur, ſicut Iudæi in velatam Moysiſſe iuſticiam. Et in ſecuris hypocritis, qui putant ſe legi ſatisfacere, exultant præſumptionem, & inanem fiduciam operum, & contemptum gratiæ Chriſti. Econtra, pauidas conscientias ad deſperationem, quæ operantes cum dubitatione nunquam poſſunt experiri, quaſi ſit fides, & quam ſit efficaciſſima, ita ad extremum penitus deſperant.

Nos autem de iuſticia rationis ſic ſentimus, quod Deus requirit eam, & quod propter mandatum Dei neceſſario ſint faciendæ hæc neſta opera, quæ decalogus præcipit, iuxta illud: Lex eſt pedagagus. Item: Lex eſt in iuſtis poſita. Vult enim Deus coerceri carceribus illa civiliſſima diſciplina, Et ad hanc conſeruandam dedit leges, literas, doctrinam, magiſtratus, pœnas. Et poteſt hanc iuſticiam vtique ratio ſuis viribus efficere, quanquam ſape vincitur imbecillitate naturali, & impellente Diabolo ad manifeſta flagitia. Quanquam autem huic iuſticiæ rationis libenter tribuimus ſuas laudes, Nihil enim maius bonum habet hæc natura corrupta, Et recte inquit Ariſtoteles, neque Heſperum, neque Luciferum formoſiorem eſſe iuſticiam, Ac Deus etiam ornat eam corporalibus præmijs: tamen non debet cum contumelia Chriſti laudari. **FALSVM** eſt enim, quod per opera noſtra mereamur remiſſionem peccatorum. **FALSVM** eſt & hoc, quod homines reputentur eſſe iuſti coram Deo propter iuſticiam rationis. **FALSVM** eſt & hoc, quod ratio proprijs viribus poſſit Deum ſupra omnia diligere, & legem Dei facere, videlicet, vt re timere Deum, vere ſtatueret quod Deus exaudiat, velle obedire Deo in morte, & alijs ordinationibus Dei. Non concupiſcere aliena, &c. eſt civilia opera efficere ratio poteſt. **FALSVM** eſt & hoc & contumelioſum in Chriſtum, quod non peccent homines facientes præcepta Dei ſine gratia. **HVIVS** noſtræ ſententiæ teſtimonia habemus non ſolum ex ſcripturis, ſed etiam ex patribus.

Nam

Nam Augustinus copiosissime disputat contra Pelagianos, gratiam, non dari propter merita nostra. Et de natura & gratia inquit: Si possibilitas naturalis per liberum arbitrium, & ad cognoscendum quomodo viuere debeat, & ad bene viuendum sufficit, sibi ergo Christus gratis mortuus est. Ergo euacuatum est scandalum crucis. Cur non etiam ego hic exclamem? Imo exclamabo, & istos increpabo dolore Christiano, Euacuati estis à Christo, qui in natura iustificamini, à gratia excidistis. Ignorantes enim iusticiam Dei, & vestram volentes contituere, iusticiæ Dei non estis subiecti. Sicut enim finis legis, ita etiam naturæ humanæ vitiosæ saluator Christus est, ad iusticiam omni credenti. Et Iohan. 8. Si vos filius liberauerit, vere liberi eritis. Non igitur possumus per rationem liberari à peccatis, & mereri remissionem peccatorum. Et Iohan. 3. scriptum est. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non potest introire in regnum Dei. Quod si opus est renasci per Spiritum sanctum, iusticia rationis non iustificat nos coram Deo, non facit legem. Rom. 3. Omnes carent gloria Dei, id est, carent sapientia, & iusticia Dei, quæ Deum agnoscit & glorificat. Item Rom 8. Sensus carnis inimicitia est aduersus Deum, Legi enim Dei non est subiectus, ac ne potest quidem ei subijci. Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. Hæc adeo sunt aperta testimonia, vt non desiderent acutum intellectorem, sed attentum auditorem, vt Augustini verbis vtamur, quibus ille in eadem causa vsus est. Si sensus carnis est inimicitia aduersus Deum, certe caro non diligit Deum. Si non potest legi Dei subijci, non potest Deum diligere. Si sensus carnis est inimicitia aduersus Deum, peccat caro etiam, cum externa ciuilia opera facimus. Si non potest subijci legi Dei, certe peccat, etiam si egregia facta, & digna laude iuxta humanum iudicium habet. Aduersarij intuentur præcepta secundæ tabulæ, quæ iusticiam ciuilem continent, quam intelligit ratio. Hæc contenti putant se legi Dei satisfacere. Interim primam tabulam non vident, quæ præcipit, vt diligamus Deum, vt vere statuamus, quod Deus irascatur peccato, vt vere timeamus Deum, vt vere statuamus quod Deus exaudiat. At humanus animus sine Spiritu sancto, aut securus contemnit iudicium Dei, aut in poena fugit & odit iudicantem Deum. Itaq; non obtemperat primæ tabulæ. Cum igitur hæreant in natura hominis contemptus Dei, dubitatio de verbo Dei, de minis & promissionibus, vere peccant homines, etiam cum honesta opera faciunt sine Spiritu sancto, quia faciunt ea impio corde, iuxta illud: Quicquid non est ex fide, peccatum est. Tales enim operantur cum contemptu Dei, sicut Epicurus non sentit se Deo curæ esse, respici, aut exaudiri à Deo. Hic contemptus vitiat opera in speciem honesta, quia Deus iudicat corda.

POSTRE-

POSTREMO, hoc imprudentissime scribitur ab aduersarij quod homines rei aeternae irae, mereantur remissionem peccatorum per actum elicatum dilectionis, cum impossibile sit diligere Deum nisi prius fide apprehendatur remissio peccatorum. Non enim potest cor vere sentiens Deum irasci, diligere Deum, nisi ostendatur placatus. Donec terret & videtur nos abijcere in aeternam mortem, non potest se erigere natura humana, vt diligit iratum, iudicantem punientem. Facile est otiosis fingere ista somnia de dilectione, quae reus peccati mortalis possit Deum diligere super omnia, quia non sentiunt, quid sit ira aut iudicium Dei. At in agone conscientiae, si acie experitur conscientia vanitatem illarum speculationum Philosophicarum. Paulus ait: Lex iram operatur. Non dicit, per legem mereri homines remissionem peccatorum, Lex enim semper accendit conscientias & perterrefacit. Non igitur iustificat, quia conscientiam perterrefacta lege fugit iudicium Dei. Errant igitur qui per legem per opera sua, mereri se remissionem peccatorum confidunt. Haec iusticia rationis aut legis, quam aduersarij docent, factis sit dicitur. Nam paulo post, cum nostram sententiam de iusticia fidei dicemus, res ipsa coget plura testimonia ponere, quae etiam proderunt ad illorum errores aduersariorum, quos haecenus recensimus, evertendos.

QVIA igitur non possunt homines viribus suis legem Dei facere, & omnes sunt sub peccato, & rei aeternae irae ac mortis: Ideo non possumus per legem a peccato liberari ac iustificari, sed data est promissio remissionis peccatorum, & iustificationis propter Christum, qui datus est pro nobis, vt satisfaceret pro peccatis mundi, & peccatus est mediator ac propitiator. Et haec promissio non habet conditionem meritorum nostrorum, sed gratis offert remissionem peccatorum & iustificationem, sicut Paulus ait: Si ex operibus, iam non est gratia. Et alibi: Iusticia Dei iam manifestatur sine lege, id est gratis offertur remissio peccatorum. Nec pendet reconciliatio nostris meritis. Quod si ex nostris meritis penderet remissio peccatorum, & reconciliatio esset ex lege, esset inutilis. Quia enim legem non facimus, sequeretur etiam promissionem reconciliationis nunquam nobis contingere. Sic argumentatur Paulus Rom. 4. Si ex lege esset hereditas, inanis esset fides, & abolita promissio. Si enim promissio requireret conditionem meritorum nostrorum, legem, cum legem nunquam faciamus, sequeretur, promissionem inutilem esse. CVM autem iustificatio contingat per gratiam tam promissionem, sequitur quod non possumus nos ipsi iustificari, alioqui quorsum opus erat promittere? Cumque promissio non possit accipi nisi fide. Euangelium, quod est proprie promissio remissionis peccatorum, & iustificationis propter Christum, praedicat iusticiam

etiam fidei in Christum, quam non docet Lex, neque hæc iusticia legis. Lex enim requirit à nobis opera nostra, & perfectionem nostram. Sed promissio offert, nobis oppressis peccato & morte, gratis reconciliationem propter Christum, quæ accipitur non operibus, sed sola fide. Hæc fides non affert ad Deum fiduciam propriorum meritorum, sed tantum fiduciam promissionis, seu promissæ misericordię in Christo. Hæc igitur fides specialis, quæ credit vnusquisq; sibi remitti peccata propter Christum, & Deum placatum & propitium esse propter Christum, consequitur remissionem peccatorum, & iustificat nos, & quia in penitentia, hoc est, in terroribus consolatur, & erigit corda, & regenerat nos, & affert Spiritum sanctum, vt deinde legem Dei facere possimus, videlicet, diligere Deum, vere timere Deum, vere statuere quod Deus exaudiat, obædire Deo in omnibus afflictionibus, mortificat concupiscentiam, &c. **IT A** fides, quæ gratis accipit remissionem peccatorum, quia opponit mediatorem & propitiatorem Christum iræ Dei, non opponit nostra merita, aut dilectionem nostram, quæ fides est vera cognitio Christi, & vititur beneficij Christi, & regenerat corda, & præcedit legis impletionem. Et de hac fide nulla syllaba extat in doctrina aduersariorum nostrorum. Proinde reprehendimus aduersarios, quod tantum tradunt iusticiam legis, non tradunt iusticiam Euangelij, quod prædicat iusticiam fidei in Christum.

**QVID SIT FIDES
IUSTIFICANS.**

ADVERSARI tantum fingunt fidem esse noticiam historię, ideoq; docent eam cum peccato mortali posse existere. Nihil igitur loquuntur de fide, quæ Paulus toties dicit homines iustificari, quia qui reputantur iusti coram Deo, non versantur in peccato mortali. Sed illa fides, quæ iustificat, non est tantum noticia historię, sed est assentiri promissioni Dei, in qua gratis propter Christum offertur remissio peccatorum & iustificatio. Et ne quis suspicetur, tantum noticiam esse, addemus amplius, est velle & accipere oblatam promissionem remissionis peccatorum & iustificationis.

Ac facile potest cerni discrimen inter hanc fidem & inter iusticiam legis, fides est *ἡ πίστις*, quæ accipit à Deo oblata beneficia, iusticia legis est *ἡ ἰσχυρία*, quæ offert Deo nostra merita. Fide sic vult coli Deus, vt ab ipso accipiamus ea, quæ promittit & offert.

Quod autem fides significet non tantum historię noticiam, sed illam fidem, quæ assentitur promissioni, aperte testatur Paulus, qui ait, iusticiam ideo ex fide esse, vt sit firma promissio. Sentit enim promissionem non posse accipi, nisi fide. Quare inter se correlatiue comparat,